

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

Qua[m] periculosu[m], impiu[m], & da[m]nosum sit pœnitentia[m] vsq[ue]
ad te[m]pus ægritudinis, aut senectutis differre.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

mis. Hoc quoque medium tu ipse eligisse videris
IV VENI. Fateor ita esse: præsertim quum (re-
Rom. 5. ste Apostolo) ubi abundavit iniquitas, superabundet & gratia: quum & per Ezechielem prophetam loquutus sit dominus, In quacunque terra impius egerit poenitentiam, omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. SENIOR. Quam periculosum, damnosum, et peruersum istud, tibi monstrabo.

Quam periculosum, impium, & dānosum sit poenitentiam vsque ad tempus egredien- nis, aut senectutis differre.

Artic. I I.

SENIOR.

De non differenda poenitentia.

Esai. 9

Nomni materia acquiescendum prudentibus & expertis in ipsa materia. Quum ergo ipsemet dominus noster Iesus Christus, sapientia patris, & magni consilij angelorum vniuersi sancti ipsius apostoli et

phetae, ac caeteri sancti doctores, hanc poenitentiae dilationem omnino dissuadeant, conuenienter reprobent, ac vehementer condemnent. Et notandum est, quod stultissimum & iniquum sit, poenitentiam sic differre. IV VE. Vbi Christus hoc probat eam: Nonne in Euangelio ait: Beati ui, quos quum venerit dominus, inuenierit vigilantes: & si venerit in secunda vigilia, & si tertia vigilia venerit & ita inuenierit, beati ui illi. Ergo in quacunque ætate inuenierit beatum, nem præparatum ad mortem, beatus est homo. Quid ergo necesse est in iuuentute poenitere, & metipsum in arduis virtutum exercitijs occupare, ac pondus diei & ætus tam diu portare: quum

valeat homo breui compedio adipisci salutem?
 Præterea in euangelica parabola loquitur Chri-
 stus, Quum sero factum esset, dicit dominus vi-
 neæ procuratori suo: Voca operarios, & redde il-
 lis mercedem: incipiens a nouissimis vsq; ad pri-
 mos. Quum venissent ergo, qui circa vndecimã
 horam venerant, acceperunt singulos denarios:
 venientes autem primi arbitrati sunt, quod plus
 essent accepturi. Acceperunt autem & ipsi singu-
 los denarios, & accipientes murmurabant ad-
 uersus patrem familias, dicentes: Hi nouissimi
 vna hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui
 portauimus pondus diei & æstus. Quibus verbis
 paulopost addidit dominus, Sic erunt nouissimi
 primi, & primi nouissimi. Potest ergo accidere,
 vt conuersi in senectute æquales fiant in præmio
 conuersis in iuuentute. Imo, vt in Homelia scri-
 bit Gregorius, quidã sero conuersi & de magnis
 sibi sceleribus conscii, feruentiores fiunt innocen-
 tibus ac mane conuersis. Atq; vt asserit Augu-
 stinus, non diurnitas temporis, non numerositas
 operis: sed maior charitas, meliorq; voluntas,
 præmiantur a domino. Non ergo oportet ad a-
 gendum poenitentiam festinare. Denique quum
 sit valde difficile in vijs iusticiæ diu perseverare,
 periculosum apparet in iuuentute cõuerti: quum
 iuuentus habeat multa ac magna incitamenta
 peccandi atq; recidiuandi: consultius ergo vide-
 tur ad senectutem, vel egritudinem, conuersionẽ
 poenitentiamq; differre: quatenus cor tunc tan-
 to ardentius ac festinantius et perseveratius con-
 uertatur ad dominum, quanto vidit sibi de pro-
 pinquo maius imminere periculũ, ac minus su-
 peresse de tẽpore: quemadmodum cernimus in

P v qui-

Matth. 20

Gregori⁹

Augusti.

Soluuntur
obiecta de
differēda
pna

quibusdam reis & criminosis & morti adiudicatis, quod pœnitent vehementer. SE. Audi me, fili, & diuinam scripturam sane intellige: noli verbis veritatis fabricare arma iniquitatis, ne abuti eloquijs spiritus sancti, noli decipere te ipsum. Cur pedibus tuis expandis rete damnationis, cur laqueis perditionis te ipsum innectis. Pro quod in præinducta argumentatione abutis verbis scripturæ, eliciendo & concludendo sermonibus Christi id quod intentioni Christi recte contrarium est, nunc tibi ex verbis domini nostri Iesu Christi ostendam. Certe in euangelio loquutus est, *Vigilate, quia nescitis quæ hora minus vester venturus sit.* In quibus verbis aperte intelligis exhortatur, vt indefinenter & ab dilatione vigilemus, hoc est, custoditi simus, & que ad mortem dispositi: quoniam incessanter mus incerti, quando vilitandi simus a Christo mortem, ac particulare iudicium, quum initium extet periculum inueniri imparatum. Hinc alibi apertius monet, *Vigilate, quia nescitis diem, neque horam.* Quolibet ergo die & indefinenter sic cōuersari tenemur, quasi morituri cunque die. Hinc apud Marcum ait decimo capitulo, *Videte, vigilate, & orate: nescitis enim quando tempus sit.* Eodem quoque capitulo rursus dicitur, ac iubet: *Vigilate, nescitis enim quando dominus veniat, sero, an media nocte, an gallicantu, an mane: ne quum venerit repente, inueniat vos dormientes, id est, torpore vitiorum pressos.* Insuper præcipit, *Sint lumbi vestri percincti, & lucernæ ardētes in manibus vestris: vos similes estote hoibus expectantibus dominum, quum reuertatur a nuptijs: vt quum venerit, pullat*

pulsauerit, confestim aperiant ei. Hoc autem sci-
 tote, quum si sciret p̄familias qua hora fur veni-
 ret: vigilaret vtiq̄, & nō sineret perfodi domum
 suam. Et vos estote parati, quia qua hora non
 puratis, filius hominis veniet. In quibus vtiq̄
 verbis vult nos indefinenter omni hora esse pa-
 ratos ad vitandū æternę damnationis periculū:
 quia hora, qua nō putamus, perhibet se uenturū:
 tā ad particulare nostrę iudiciū, q̄d in morte agi-
 tur singulorū: q̄ ad vniuersale iudiciū. Ampli-
 us p̄nitentiā & conuersionē differre, nō est ali-
 ud q̄ in peccatis manere, alios scandalizare, car-
 naliter viuere: quod quam damnabile sit, domi-
 nus pandit, ita loquens apud Matthæum, Si di-
 xerit seruus malus in corde suo dicens, morā fa-
 cit dñs meus venire: & cœperit percutere pueros
 & ancillas, & edere & bibere & inebriari: veni-
 et dominus serui illius in die qua nō sperat, & ho-
 ra qua nescit, & diuidet eū (.i. ab electorum gre-
 gre ac p̄mio separabit) & partem eius cum in-
 fidelibus et hypocritis ponet. **IV.** Satis probasti,
 vtile esse ac tutius sine dilatione conuerti ac p̄-
 nitere: non tamen quod sit necessarium ad salu-
 tem, nec cæteris meis satisfecisti instantijs. **SEN.**
Instantię tuæ inni: merabiles decipiunt homines,
 qui sub spe p̄nitendi in posterum, manēt in vi-
 tijs differunt q̄ conuerti. Etem quo diutius in vi-
 tijs perseverant, & plus habituantur, radican̄, et
 assuefiunt in eis: sicque mole vitiosæ ac pessimæ
 consuetudinis opprimuntur, vt vix queant con-
 surgere: atque per hoc quotidie ineptiores ad cō-
 uersionē redduntur, & vix vnq̄ veraciter p̄ni-
 tent. Et quis quidam talium tandē aliq̄n, v̄ in se-
 nio, vel tpe ægritudinis, conuertatur: hoc tamen
 respectu, & comparatione aliorum paucissimis da-
 da-

Matth. 24

Luc. 12

Miserere im-
ponit dif-
ferentibus
pniam

datur, minimeque consultum est se periculo
 committere, in quo tam pauci euadunt. Quis
 deat ire per iter, in q̄ uix vnus de centum euadit.
 I V V E. Nonne in extremis vsq; ad vltimum
 tæ suæ momentum potest vnusquisque pœnitentiam
 mortalium: & quis tã amens, qui videns se
 tinus moriturum, nō de suis pœniteat culpis?
 non vides, q̄ Christiani quantumlibet malitiam
 dum putant se morituros, confitentur atq;
 ecclesiastica suscipiūt sacra: quod nisi de sumis
 lerent peccatis, non facerent. Certe tales sunt
 numerabiles, quibus (ni fallor) spem remedii
 que salutis nō audebis negare: alioquin homines
 ad desperationem induces. SEN. Verba sunt

Augusti. Augustini dicentis, Qui dum sani sunt pœnitentiam
 & se emendant, secure hinc exeunt. (id est, sibi
 briter moriuntur) qui autē tunc pœnitentiam
 do diutius se viuere posse non putant, an
 hinc exeant ego non sum securus. Et hoc lo
 tur Augustinus, non q̄ dubitauerit an tales
 tur, dummodo ex vera pœniteant contritione
 decedant in ea: sed quia paucissimi talium
 habent contritionem, & confitentur ex con
 tudine quadam ecclesiæ, aut ex seruili timore
 strictionis diuini iudicij, atq; æterni supplicij.

Sine charitate nihil proficit ad salutem
 ritate nihil proficit ad salutem
 hil proficit ad salutem
 re posse, non confiterentur, nec a solitis reli
 rent culpis: ideo non amore boni, sed timore
 li ad huiusmodi pœnitentiã inducuntur: quod
 uis ex speciali gratia omnipotentis queat
 dere, vt pœniteant vere. Idcirco nec desper
 dum affirmo, sed periculosissimum esse pro

pœnitentiam sic differre. Priuilegia quoque pau-
 corum non faciunt legem. At vero tempore ma-
 gnæ egritudinis, & præsertim tēpore mortis, na-
 rura infirmantis ita debilitatur, interioresq; sen-
 sus tam diu grauantur, & ratio tam grauius of-
 fuscatur: ut difficillimum sit tunc veram habere
 deuotionem, salubrem contritionem, perseueran-
 tiamq; finalem, sine valde speciali gratia dei: q̄
 illis tunc datur, qui eam tempore suæ incolumi-
 tatis promeruerunt: qui autem dum sani & for-
 tes sunt, & apti ad dei obsequium, deum creato-
 rem suum paruipendunt ac deserunt: in hora ne-
 cessitatis extremæ ab ipso relinqui merentur. Ad-
 de q̄ in extremis agonizantes tam acriter a dæ-
 monibus impugnantur, vt etiā msi virtuose iam
 ante fuerint conuersati, absq; præcipuo dei auxi-
 lio nequeant præualere. Atq; vt sanctus vir Cli-
 machus scribit, dæmones qui peccatoribus ad-
 huc sanis fallaciter persuadent, peccata non esse
 ita enormia sicut fertur: deum quoque misericor-
 diffimum esse, & omni momento etiā in extre-
 mis paratum ad indulgendum: tempore mortis morienti
 e contrario ostendunt agonizanti, quam multa um peri-
 & enormia fuerint eius peccata, quanta fuerit culosa.
 sua ingratitude, quam infinita sit iusticia dei, & Hebræ. io
 quam horrendum sit in manus eius incidere: sic
 que infelicem inducunt ad desperandum, nisi for-
 san succurrat omnipotens: qui tunc eos non dere-
 liquit, qui in sua iuuentute ac sanitate ei fideliter
 seruierunt. Postremo conuersionem pœnitentiæq; Dilatio
 differre, est tempus non solum infructuose imo et pniæ dif-
 uitiose expendere, spiritalia lucra negligere, hoc sua detur
 est, profectum in omni gratia & virtute, in mul-
 tiplicatione meritorum, in incremēto cælestium
 præ-

Priuileg.
 paucorū
 legē non
 faciunt

Climac.

Tētatio

morienti

quam multa um peri-

Hebræ. io

que infelicem inducunt ad desperandum, nisi for-

san succurrat omnipotens: qui tunc eos non dere-

liquit, qui in sua iuuentute ac sanitate ei fideliter

seruierunt. Postremo conuersionem pœnitentiæq;

Dilatio

est tempus non solum infructuose imo et

uitiose expendere, spiritalia lucra negligere, hoc

sua detur

est, profectum in omni gratia & virtute, in mul-

tiplicatione meritorum, in incremēto cælestium

præ-

præmiorum, propriam animam vitijs la ceræ
 dæmonibus deseruire, deo altissimo profusis
 tum existere: qui emendationē iniqui tam
 Ezechie. 8 recorditer præstolatur, qui ei pro malis tot bonis
 largitur & ipsum ad meliora hortatur, qui in
 pso tā infinitæ est bonitatis sanctitatis ac digni
 tatis, ut solo eius amore debeamus ad honori
 tiam & amorē eius allici & accendi. Hinc in
 Roma. 2. pñiam differenti terribiliter ait Apłs, Existimatis
 o hō, qui impie agis, q tu effugies iudicium dei
 An diuitias bonitatis, & patientiæ, & longanimitatis
 tatis dei contempnis? Secundum duritiā am
 am & impœnitens cor thesaurizas tibi iram
 iustam ac dirā ultionē in die iræ, & reuelatio
 iusti iudicij dei. IV. Præualuisti mihi o senex

Vñ fiat cō uersionis
 difficultas vndiq; obstruxisti mihi os contradicendi: ut
 tñ a cōuersione et pñia indilata me retraherent
 pœnitēdi in posterū, atq; pensatio immanis
 creatoris, amor q̄q; pristinarū solitarūq; volu
 rū, copia facultatū, iucunda societas, speculatio
 terrenorū, pñie horror, difficultas et labor vni
 viuēdi: q̄q; nō negē periculū eē in mora, & p
 pñia in dilatione hac ipsa: in qbus tñ cōfido de
 liori. Sed vehementer admiror, q̄ dicis eos in
 iuuētute ac tpe sanitatis prauē viuunt, tā p
 eos vñ pœnitere in fine: in tñ vt vix credent
 am istud. Idcirco, si placet, hoc per scripturæ
 exempla euidentius mihi demōstres. SEN. C.
 quid pro tua salute agere poterō, agam tibi
 gaudio.

Declaratio p scripturæ testimonia
 empla, q̄ paucissimi vñ in fine vite pœ
 teant, q̄ antea scelerate vixerunt.

Art. III. SEN. C.